

PRAKSISOVERSIGT · DET FINANSIELLE ANKENÆVN

Praksisoversigt over forældelse og passivitet ved finansielle krav

Kendskabstidspunkt, retsfortabende passivitet og bevisbyrde i Det Finansielle Ankenævns praksis

Version 2 Opdateret 8. sep. 2026 64 afgørelser · 2000-2026

[Læs online](#)

INTRODUKTION

Praksisoversigten kortlægger, hvornår forældelse og ulovbestemt passivitet afskærer krav i forholdet mellem kunder og pengeinstitutter, realkreditinstitutter og Finansiell Stabilitet – sådan som Det Finansielle Ankenævn afgør det. Tyngdepunktet ligger på [forældelsesloven § 3, stk. 1](#) og [stk. 2](#), hvor nævnet konsekvent fastlægger kendskabstidspunktet ud fra det skriftlige materiale kunden faktisk har modtaget – årsrapport, depot- og markedsværdiopgørelse, kontoudskrift eller netbank-logfil – og på den retsfortabende passivitet, som nævnet efter Højesterets dom af 4. april 2017 anvender som selvstændigt bortfaldsgrundlag for ugyldighedsindsigelser. Modsat prøver nævnet institutternes egne krav mod kunder efter [§ 5, stk. 1](#), [§ 15](#) og overgangsreglen i [§ 30, stk. 3](#), og pålægger her instituttet bevisbyrden for, at et gammelt krav ikke består af forældede renter og bidrag.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01** Det Finansielle Ankenævn regner den 3-årige frist i forældelsesloven § 3, stk. 1, for rådgivnings- og erstatningskrav fra det tidspunkt, hvor kunden gennem årsrapport, markedsværdiopgørelse, depotoversigt eller kontoudskrift havde det fornødne grundlag for at kende de omstændigheder, kravet støttes på – ikke fra det tidspunkt, hvor kunden forstod den juridiske kvalifikation.
- 02** Det Finansielle Ankenævn afviser, at ukendskab til retsregler (retsvildfarelse) suspenderer fristen efter § 3, stk. 2; hverken medieomtale af parallelle sager, høj alder eller manglende finansiell indsigt udskyder kendskabstidspunktet.
- 03** Det Finansielle Ankenævn accepterer, at en ugyldighedsindsigelse kan bortfalde ved retsfortabende passivitet – også når selve forældelsen ikke er indtrådt – hvis kunden efter at have fået kendskab til forholdene fortsætter med at opfylde aftalen uden forbehold.
- 04** Det Finansielle Ankenævn kræver, at instituttet dokumenterer, at forældelsen er afbrudt: årsoversigter og påmindelser skal være sendt til folkeregisteradressen, og instituttet skal kunne redegøre for sine postrutiner og håndtering af returpost.

- 05** Det Finansielle Ankenævn kræver ved restfordringer efter tvangsauktion, at instituttet godtgør, at kravet består af udækket restgæld og afdrag og ikke af forældede renter og bidrag – kan instituttet ikke det, begrænses kravet tilsvarende.
- 06** Passivitet alene bringer ikke en anerkendt gæld til ophør: selv 12-24 års tavshed fører ikke til bortfald, når forældelsen løbende er afbrudt, og kunden ikke er bibragt en berettiget forventning om eftergivelse.
- 07** Kunden kan derimod vinde på passivitet, når kunden aktivt har meddelt, at gælden anses for ophørt, og kreditor forholder sig tavs i mange år – da påhviler det kreditor at reagere inden rimelig tid.
- 08** Renter, gebyrer og lignende forældes selvstændigt efter 3 år, jf. forældelsesloven § 5, stk. 2, jf. § 3 – også når hovedstolen er omfattet af den 10-årige frist efter gældsbeholdning, forlig eller dom.
- 09** Indbringelse for Det Finansielle Ankenævn afbryder forældelsen foreløbigt, jf. forældelsesloven § 21, stk. 3, således at forældelse tidligst indtræder ét år efter nævnets meddelelse om afgørelsen.
- 10** Det Finansielle Ankenævn afviser sager, hvor forældelses- eller passivitetsspørgsmålet forudsætter parts- og vidneforklaringer, og sager hvor spørgsmålet allerede er afgjort af fogedret eller domstol.
- 11** Kautionskravets forældelse følger reglerne for hovedkravet, jf. forældelsesloven § 11, men landsretspraksis viser, at udskydelsesreglen i § 2, stk. 5, ikke uden videre gælder over for kautionisten – kautions- og hovedkrav kan forældes på forskellige tidspunkter.

Retsgrundlaget og Det Finansielle Ankenævns prøvelse af forældelses- og passivitetsindsigelser

§ 1

Forældelse af finansielle krav afgøres efter [forældelsesloven](#), der bygger på **Betænkning nr. 1460/2005 om revision af forældelseslovgivningen** fra Justitsministeriets forældelsesudvalg. Udvalget foreslog netop den konstruktion, der i dag styrer nævnets praksis: en kort frist på 3 år fra forfaldstidspunktet, som kan suspenderes ved kreditors utilregnelige uvidenhed, kombineret med en absolut frist på som hovedregel 10 år. Udvalget fastholdt udtrykkeligt, at *retsvildfarelse som hovedregel ikke kan påberåbes som grundlag for suspension* – et princip Det Finansielle Ankenævn anvender uden undtagelser.

De bestemmelser nævnets praksis hviler på er:

Bestemmelse	Indhold	Typisk anvendelse i nævnet
§ 2	Begyndelsestidspunkt; stk. 3 for misligholdelse af kontrakt; stk. 5 om manglende udnyttelse af opsigelsesadgang	Tilbagesøgningskrav regnes fra betalingstidspunktet
§ 3, stk. 1	3-årig almindelig frist	Rådgivningskrav, rentekrav, gebyrkrav
§ 3, stk. 2	Suspension ved ubekendtskab med fordring eller skyldner	Kendskabstidspunktet for kunden
§ 3, stk. 3	Absolut frist, som hovedregel 10 år	Backstop for gamle rådgivningskrav
§ 5, stk. 1	10 år ved gældsbeholdning, skriftlig anerkendelse, forlig eller dom	Institutternes krav mod kunder

§ 5, stk. 2	Renter, gebyrer m.v. forældes efter § 3	Beskæring af rentekrav i inkassosager
§ 11	Kautionskrav følger hovedkravets regler	Kautionsager
§ 15	Afbrydelse ved erkendelse	Afdrag, forlig, akkord
§ 21, stk. 3	Foreløbig afbrydelse ved indbringelse for ankenævn	Klagens retsvirkning
§ 24	Modregning trods forældelse	Konnekse modkrav
§ 30, stk. 3	Afbrydelser før 2008 bevarer virkning	Gæld fra 1980'erne og 1990'erne

Prøvelsesintensitet. Nævnet foretager en *fuld retlig prøvelse* af forældelsesspørgsmålet og tager stilling til det som et selvstændigt – og ofte det eneste – stridspunkt. I 6/2025 tog nævnet udtrykkeligt "udelukkende stilling til spørgsmålet om forældelse" og foretog ingen prøvelse af de materielle spørgsmål om hvidvaskkontrol og bankens erstatningsansvar. Samme teknik ses i 299/2022, hvor nævnet fandt det unødvendigt at tage stilling til, om banken oprindeligt havde handlet i strid med kreditaftaleloven § 48, stk. 2, fordi tilbagesøgningskravet var forældet.

Derimod prøver nævnet ikke et instituts forretningsmæssige skøn: i 200007038/2000 slog nævnet fast, at det ligger uden for dets kompetence at pålægge et realkreditinstitut at afstå fra retsforfølgning af et krav, instituttet mener at have. Nævnets rolle er at afgrænse kravets *retlige* eksistens og størrelse – ikke inddrivelsesstrategien.

Af Finanstilsynets [vejledning til bekendtgørelse nr. 944 af 21. juni 2022 om god skik for boligkredit](#) fremgår, at det netop er "de finansielle ankenævn, det offentlige forbrugerklagesystem og domstolene", der i konkrete sager skal tage stilling til, om en overtrædelse af god skik-reglerne kan udløse krav på civilretligt grundlag – og det er i den vurdering, forældelsen typisk bliver afgørende.

Aktualitet. Der er én vedtagen, men endnu ikke konsolideret ændring af § 3 (nyt stk. 5 om krav mod forvaltningsmyndigheder ved overgreb mod børn, i kraft 1. april 2018) og én sproglig ændring af § 21, stk. 2 om ombudsmandssager vedtaget i december 2023. Ingen af dem berører de finansielle krav, denne oversigt behandler.

LOV

[Forældelsesloven § 3, stk. 1, 2](#)
[Forældelsesloven § 5, stk. 1](#)
[Forældelsesloven § 21, stk. 3](#)
[Forældelsesloven § 30, stk. 3](#)
[Kreditaftaleloven § 48, stk. 2](#)

PRAKSIS	Det finansielle ankenævn · Krav om erstatning for tab ved investeringssvindler afvist pga. forældelse i sag mod Københavns Andelskasse	28.08.2025
	Det finansielle ankenævn · Afvisning af krav om tilbagebetaling af billån på grund af forældelse efter 11 år	28.04.2023
	Det finansielle ankenævn · Forældelse af renter og bidrag på personlig fordring efter tvangsauktion	22.12.2000

§ 2 Kendskabstidspunktet for rådgivningskrav: årsrapport, markedsværdiopgørelse og depotoversigt

Den mest udbyggede del af nævnets forældelsespraksis er renteswapsagerne fra andelsboligforeninger. De danner et næsten mekanisk mønster: **fristen løber fra det dokument, hvor tabet blev synligt for kunden – ikke fra det tidspunkt, hvor kunden forstod, at der kunne være et juridisk krav.**

Sag	Kendskabstidspunkt fastlagt af nævnet	Klage indgivet	Resultat
-----	---------------------------------------	----------------	----------

211/2013	Bestyrelsens underskrift på årsregnskab 2009 den 10. marts 2010	26. juni 2013	Forældet
463/2012	Møder dec. 2008 og maj 2009 samt årsregnskab 2008	okt. 2012	Forældet
544/2012	Månedlige markedsværdiopgørelser, senest 2009	2012	Forældet
122/2014	Bankens brev af 10. november 2009 om stærkt negativ markedsværdi	9. april 2014	Forældet
134/2014	Møde 12. oktober 2009 med samlet negativ værdi over 1,1 mio. kr.	23. april 2014	Forældet
426/2014	Årsrapporterne for 2009 og 2010 med indregnet negativ markedsværdi	dec. 2014	Forældet

Nævnet afviser gennemgående de indsigelser, kunderne rejser mod dette udgangspunkt:

- **Sen forståelse af de tekniske indsigelser rykker ikke fristen.** I [134/2014](#) gjorde foreningen gældende, at den først via dagspressen i oktober 2013 blev bekendt med bankens indbyggede kreditmarginal og med begrebet konveksitet. Nævnet fastholdt kendskabstidspunktet i 2009.
- **Personlige forhold suspenderer ikke.** I [122/2014](#) lagde nævnet udtrykkeligt vægt på, at *andelshavernes høje alder ikke kunne medføre en suspendering af forældelsesfristen*, selvom samtlige otte andelshavere var folkepensionister uden finansiell indsigt.
- **Vildfarelse om, at forældelsen er sat i bero, hjælper ikke.** I [420/2015](#) troede klagerne, at forældelsen generelt var suspenderet for Jyske Banks kunder på grund af medieomtale af principielle sager om et hedge-produkt. Nævnet fastslog, at en sådan vildfarelse ikke kan udskyde forældelsen, og at fristen senest løb fra 2007, hvor tabet blev realiseret.

Samme metode anvendes uden for swapsagerne. I [186/2025](#) regnede nævnet fristen for et krav om mangelfuld rådgivning om ejerskab fra underskriften på lånedokumenterne den 30. marts 2021; klagen indgivet 19. maj 2025 var for sen. I [507/2021](#) blev kendskabstidspunktet fastlagt ved bankens **logfiler**, der viste, at klageren den 15. august 2018 havde hentet og læst en kontoudskrift i netbank med det omstridte træk på 350.000 kr.; klagen fra 4. november 2021 var forældet. I [446/2020](#) løb fristen fra lånets endelige indfrielse i oktober 2015, og i [309/2025](#) fra det tidspunkt, hvor klagerens advokat sendte et stævningsudkast:

»Ankenævnet finder således, at forældelsesfristens begyndelsestidspunkt [...] senest skal regnes fra den 9. marts 2020, hvor klagerens daværende advokat [...] sendte et stævningsudkast [...] og dermed måtte anses for at være bekendt med kravet.«

Endelig fastslog nævnet i [299/2022](#) det klassiske udgangspunkt, at et **tilbagesøgningskrav løber fra betalingstidspunktet**, jf. § 2, og at *ukendskab til retsregler ikke kan suspendere forældelsesfristen*, jf. § 3, stk. 2.

LOV

Forældelsesloven § 2

Forældelsesloven § 3, stk. 1, 2

PRAKSIS

Det finansielle ankenævn · 309/2025 Indsigelse mod størrelse af rente og krav om tilbagebetaling af 18.02.2026 for meget betalt rente.

Det finansielle ankenævn · Indsigelse mod mangelfuld rådgivning om ejerskab ved optagelse af fælles boliglån afvist som forældet	28.08.2025
Det finansielle ankenævn · Afvisning af krav om tilbagebetaling af billån på grund af forældelse efter 11 år	28.04.2023
Det finansielle ankenævn · Klager over forhøjet betaling ved bodeling afvist grundet forældelse	05.05.2022
Det finansielle ankenævn · Krav om udlevering af gamle gældsbreve og indsigelse mod forældede renter i et frivilligt forlig fra 2006 var forældet	09.09.2021
Det finansielle ankenævn · Klage over forældelse af erstatningskrav mod Jyske Bank vedrørende lånefinansieret gearing og investeringsrådgivning fra 2006	23.08.2016
Det finansielle ankenævn · Andelsboligforenings krav om erstatning og ugyldighed af 30-årig renteswapaftale afvist på grund af forældelse	11.11.2015
Det finansielle ankenævn · Andelsboligforenings erstatningskrav for rådgivning om renteswap var forældet	05.11.2014
Det finansielle ankenævn · Andelsboligforenings krav om erstatning for renteswapaftaler afvist som forældet	05.11.2014
Det finansielle ankenævn · Andelsboligforenings erstatningskrav vedrørende rådgivning om renteswap afvist på grund af forældelse	20.12.2013
Det finansielle ankenævn · Andelsboligforenings krav om ugyldighed og erstatning ved renteswapaftale afvist og forældet	20.11.2013
Det finansielle ankenævn · 544/2012 - Andelsboligforenings krav om ugyldighed af renteswapaftale og kritik af rådgivning om markedsværdi afvist	20.11.2013

Hvad Det Finansielle Ankenævn lægger vægt på ved forældelsesindsigelsen

§ 3

På tværs af afgørelserne kan nævnets vurderingsmønster sammenfattes i nogle få, gentagne faktorer. Det Finansielle Ankenævn lægger vægt på:

- **Det skriftlige materiale kunden faktisk har modtaget.** Årsrapport, årsoversigt, depotmeddelelse, fondsnota, månedlig markedsværdiopgørelse, kontoudskrift og netbank-logfil er de bevismidler, der afgør kendskabstidspunktet. Jo mere præcist tabet fremgår af dokumentet, jo tidligere sættes fristens start.
- **Om beløbet var indregnet, ikke blot omtalt.** I swapsagerne er vendepunktet regelmæssigt den årsrapport, hvor den negative markedsværdi er *indregnet i egenkapitalen og dermed påvirker andelskronen* – jf. [211/2013](#) og [426/2014](#).
- **Om der er en objektiv, dateret begivenhed at knytte fristen til.** Nævnet søger et konkret holdepunkt: et brev ([122/2014](#)), et møde ([134/2014](#)), et underskudssalg ([494/2023](#)), en indfrielse ([446/2020](#)) eller en offentlig advarsel fra en tilsynsmyndighed ([6/2025](#), hvor FCA's advarsel mod investeringsfirmaet fra september 2016 indgik i vurderingen).
- **Kundens egne handlinger som bevis for kendskab.** Egen kontakt til myndigheder eller advokat, forsøg på tilbageførsel eller et stævningsudkast tæller som dokumentation for, at kunden kendte kravet – jf. [6/2025](#) og [309/2025](#).

Det Finansielle Ankenævn afviser derimod konsekvent:

- retsvildfarelse og ukendskab til lovregler som suspensionsgrund ([299/2022](#)),
- alder, manglende finansiell indsigt og pensioniststatus som suspensionsgrund ([122/2014](#)),
- forventninger baseret på parallelle sager eller medieomtale ([420/2015](#)).

Løbende ydelser forældes løbende. For renter og gebyrer gælder en "rullende" 3-årsgrænse: alt hvad der er tilskrevet og betalt mere end tre år før klagen, er tabt. I [197/2024](#) om en debitorrente på 9,308 % fastholdt i perioden 2012-2023 udtalte nævnet:

Da renten på lånet blev tilskrevet og betalt løbende, finder Ankenævnet, at et eventuelt tilbagebetalingskrav tidligere end tre år fra indgivelsen af klagen til Ankenævnet, det vil sige forud for den 1. april 2021, under alle omstændigheder er forældet.

Den praktiske konsekvens er, at kunden reelt kun kan angribe de seneste tre års rentetilskrivninger – også når klagen angår et rentevilkår, der har været uændret i et årti. Sagen viser samtidig, at nævnet kan være delt om det materielle: et flertal på tre fandt ikke renten urimelig efter [aftaleloven § 36](#), jf. [§ 38 c](#), mens et mindretal på to fandt, at banken var *forpligtet til at sætte renten ned, når fundingomkostningerne falder*.

LOV	Aftaleloven § 36	Aftaleloven § 38c	Forældelsesloven § 3, stk. 1, 2
PRAKSIS	Det finansielle ankenævn · 309/2025 Indsigelse mod størrelse af rente og krav om tilbagebetaling af for meget betalt rente. 18.02.2026		
	Det finansielle ankenævn · Krav om erstatning for tab ved investeringssvindler afvist pga. forældelse i sag mod Københavns Andelskasse 28.08.2025		
	Det finansielle ankenævn · Indsigelse mod høj rente på boliglån hos Nordea og spørgsmål om forældelse 04.12.2024		
	Det finansielle ankenævn · Totalkredit frifundet for krav om manglende kreditværdighedsvurdering på grund af passivitet 27.06.2024		
	Det finansielle ankenævn · Afvisning af krav om tilbagebetaling af billån på grund af forældelse efter 11 år 28.04.2023		
	Det finansielle ankenævn · Krav om udlevering af gamle gældsbreve og indsigelse mod forældede renter i et frivilligt forlig fra 2006 var forældet 09.09.2021		
	Det finansielle ankenævn · Klage over forældelse af erstatningskrav mod Jyske Bank vedrørende lånefinansieret gearing og investeringsrådgivning fra 2006 23.08.2016		
	Det finansielle ankenævn · Andelsboligforenings krav om erstatning og ugyldighed af 30-årig renteswapaftale afvist på grund af forældelse 11.11.2015		
	Det finansielle ankenævn · Andelsboligforenings erstatningskrav for rådgivning om renteswap var forældet 05.11.2014		
	Det finansielle ankenævn · Andelsboligforenings krav om erstatning for renteswapaftaler afvist som forældet 05.11.2014		
	Det finansielle ankenævn · Andelsboligforenings erstatningskrav vedrørende rådgivning om renteswap afvist på grund af forældelse 20.12.2013		

§ 4 Retsfortabende passivitet som selvstændigt bortfaldsgrundlag for kundens indsigelser

Ved siden af forældelsen anvender Det Finansielle Ankenævn den ulovbestemte retsfortabende passivitet. Den rammer især *ugyldighedsindsigelser*, som ikke i sig selv forældes, men som skal fremsættes inden rimelig tid.

Den ledende afgørelse er [494/2023](#), hvor en forbruger i 2023 gjorde gældende, at realkreditlån fra 2011 og 2013 var ugyldige, fordi der ikke var foretaget kreditværdighedsvurdering efter [kreditaftaleloven § 7 c](#). Nævnet fandt udtrykkeligt, at indsigelsen om ugyldighed **ikke** var bortfaldet ved forældelse – men at den var bortfaldet ved passivitet. Flertallet udtalte:

Vi finder, at klageren senest i forbindelse med salget af ejendommen den 1. januar 2015 havde fornødent grundlag for at kende de omstændigheder, som begrunder indsigelsen om ugyldighed. [...] Vi finder, at klageren under disse omstændigheder ikke har fremsat indsigelsen om ugyldighed inden for rimelig tid, og at indsigelsen om ugyldighed er bortfaldet som følge af passivitet. Der henvises herved til Højesterets dom af 4. april 2017 gengivet i U.2017.2023H.

Sagen viser samtidig, at området er *omstridt inden for nævnet*. Et mindretal på to medlemmer ville give forbrugere "en særlig lang reaktionstid" i forbrugeraftaleforhold og lagde vægt på, at pligten til kreditværdighedsvurdering først fik offentlig bevågenhed, da Forbrugerombudsmanden og Finanstilsynet udsendte vejledningen om kreditværdighedsvurdering i april 2021. Afgørelsen blev truffet efter stemmeflertallet, hvor to medlemmer i medfør af Ankenævnets vedtægter § 16 er tillagt to stemmer.

De øvrige passivitetsafgørelser tegner et forholdsvis stramt billede af, hvor lang tid kunden har:

Sag	Reaktionstid	Udfald
1078/2009	Ca. 1 år efter dobbeltgennemførte aktiekøb, trods fondsnotaer og årsoversigt	Passivitet – krav fortabt
556/2011	Over 2 år efter kontoudskrift viste overførsel af 366.569,51 kr.	Passivitet – nævnet tog ikke stilling til aftalens gyldighed
272/2006	Ca. 3 år efter ejendomssalg og provenuudbetaling	Passivitet – krav fortabt
494/2023	8 år efter underskudssalg, med to mellemliggende akkordaftaler	Passivitet – ugyldighedsindsigelse bortfaldet

Det Finansielle Ankenævn lægger her vægt på tre forhold: at kunden **har modtaget materiale**, hvoraf forholdet fremgik; at kunden **har fortsat med at opfylde aftalen** eller har underskrevet skylderklæringer og akkorder uden forbehold; og at instituttets **mulighed for at varetage sine interesser** er blevet forringet af tidsforløbet.

I betalingstjenestesagerne fungerer passiviteten som en skærpelse af den lovbestemte reklamationspligt. I [59/2017](#) var den absolutte 13-måneders frist ikke overskredet, men flertallet fandt alligevel kravet fortabt, fordi klageren ventede over seks måneder fra kortspærringen med at reklamere. Tilsvarende i [211/2003](#), hvor kortholders manglende kontrol af kontoudskrifter i tre måneder afskar bankens chargeback-muligheder. Modsat i [396/2010](#), hvor et flertal fortolkede reklamationsfristen direktivkonformt og fandt, at underretning "snarest muligt efter at have konstateret" misbruget var opfyldt, når kunden reagerede dagen efter faktisk opdagelse – ren manglende løbende kontrol var ikke i sig selv passivitet. Og i [100/2004](#) fandt et flertal, at en kunde i god tro på grundlag af en handelsnota, der uden forbehold bekræftede købet, ikke havde "særlig anledning" til yderligere kontrol – passivitet kunne derfor ikke føre til et andet resultat.

LOV	Forældelsesloven § 3, stk. 1	Kreditaftaleloven § 7c
PRAKSIS	Det finansielle ankenævn · Totalkredit frifundet for krav om manglende kreditværdighedsvurdering på grund af passivitet 27.06.2024 Det finansielle ankenævn · Krav om tilbageførsel af uautoriserede kortbetalinger fortabt grundet passivitet 27.09.2017 Det finansielle ankenævn · Indsigelse mod overførsel af låneprovenu til datters gældsafvikling afvist på grund af passivitet 24.10.2012 Det finansielle ankenævn · Hæftelse for misbrug ved fjernsalgstransaktioner: Spørgsmål om passivitet ved manglende kontrol af månedsopgørelser 22.03.2012 Det finansielle ankenævn · Afvisning af krav om tilbageførsel af dobbeltkøbte aktier grundet retsfortabende passivitet 28.12.2010	

Det finansielle ankenævn · Tab af krav mod bank vedrørende salgsprovenu grundet tre års passivitet	06.03.2007
Det finansielle ankenævn · Erstatningsansvar ved fejlbehæftet handelsnota i Netbank: Spørgsmål om god tro og passivitet ved manglende aktiekøb	09.09.2004
Det finansielle ankenævn · Kortholders passivitet ved kontrol af kontoudskrifter medførte hæftelse for misbrugstransaktioner	04.11.2003

Passivitet fra instituttets side: hvornår tavshed bringer gammel gæld til ophør

Den modsatte situation – hvor det er *kunden*, der påberåber sig instituttets passivitet – er nævnets måske mest stabile praksislinje. Hovedreglen er klar: **selve tidsforløbet bringer ikke en anerkendt gæld til ophør.**

I [128/2007](#) om et frivilligt forlig fra 1987 og 16 års tavshed, i [144/2007](#) om et forlig fra 1986 og 16 års tavshed, i [266/2003](#) om 12 års inaktivitet og i [372/2019](#) om otte år uden kontakt efter en tvangsauktion nåede nævnet samme resultat: den forløbne tid er ikke i sig selv tilstrækkelig, når kunden ikke er bibragt **en berettiget forventning om, at gælden var eftergivet**. Det samme gælder i [393/2011](#) og [51/2012](#), hvor nævnet tilføjede, at regnskabsmæssig afskrivning af et lån ikke medfører, at kundens hæftelse ophører, og i [131/2016](#), hvor 24 år uden retslige skridt mod kautionister ikke var retsfortabende passivitet, fordi forældelsen løbende var afbrudt ved årsoversigter.

Undtagelsen er [110/2007](#), hvor klageren fik medhold. Det afgørende var ikke tavshedens længde, men at kunden havde taget initiativet: klagerens advokat skrev i 1995 til kreditor, at en kontoopgørelse med 0-saldo måtte anses for en saldokvittering, meddelte eksplicit, at kravet ikke ville indgå i en kreditorordning, og opfordrede kreditor til at udtage stævning. Nævnet fandt, at der herved opstod en "særlig situation", hvor kreditor var forpligtet til at reagere inden rimelig tid – og at 12 års tavshed derefter var retsfortabende. Nævnet bemærkede tillige, at erhververen af kravet efter [gældsbrevsloven § 27](#) ikke kunne opnå en bedre retsstilling end den oprindelige kreditor.

Mønsteret er dermed asymmetrisk og bevisstyret: **kunden skal have gjort noget aktivt** – en klar meddelelse om, at gælden anses for ophørt – før kreditors tavshed kan blive retsfortabende. Omvendt kan et instituts fortsatte fremsendelse af årsoversigter, rykkere og opgørelser i sig selv udelukke passivitet, jf. [56/2004](#), hvor banken løbende havde taget forbehold på årsoversigterne om, at saldoen skulle reguleres for påløbne renter.

LOV	Forældelsesloven § 30, stk. 3	Gældsbrevsloven § 27	
PRAKSIS	Det finansielle ankenævn · Indsigelse om forældelse af restgæld på 1,2 mio. kr. efter tvangsauktion i 2011		31.03.2020
	Det finansielle ankenævn · Forældelse af kautionshæftelse efter 24 år: Årsoversigter afbrød forældelsesfristen		17.11.2016
	Det finansielle ankenævn · Indsigelse mod gældsansvar for lån på 400.000 kr. vedrørende spørgsmål om passivitet og forældelse		12.12.2012
	Det finansielle ankenævn · Indsigelse mod gæld fra 1985 og spørgsmål om forældelse og passivitet		28.11.2012
	Det finansielle ankenævn · Indsigelse mod inddrivelse af 21 år gammel gæld fra frivilligt forlig - spørgsmål om passivitet og forældelse		28.12.2007
	Det finansielle ankenævn · Bortfald af gældskrav ved passivitet efter 12 års tavshed trods indsigelser		16.10.2007
	Det finansielle ankenævn · Indsigelse mod 20 år gammel gæld fra frivilligt forlig og spørgsmål om passivitet og betaling		20.09.2007

Det finansielle ankenævn · Beregning af renter og spørgsmål om forældelse på en fordring fastslået ved dom	09.07.2004
Det finansielle ankenævn · Indsigelse mod inddrivelse af gæld fra 1988 efter 12 års inaktivitet og spørgsmål om forældelse	11.11.2003

§ 6 Institutternes krav mod kunder: 10-årsfristen, erkendelse og gammel gæld fra Danske Lov 5-14-4

Når det er instituttet, der forfølger et krav, skifter nævnets fokus til afbrydelsesreglerne. Sondringen mellem hovedstol og renter er gennemgående.

Hovedstolen. Er der udstedt gældsbrev, er gælden anerkendt skriftligt, eller er den fastslået ved forlig, dom eller fogedretspåtegnet betalingspåkrav, gælder 10-årsfristen i [§ 5, stk. 1](#) – jf. [51/2012](#) og [372/2019](#), hvor restgælden efter en tvangsauktion hvilede på et pantebrev.

Gammel gæld og overgangsreglen. For krav stiftet før 1. januar 2008 gælder [Danske Lov 5-14-4](#) med en 20-årig frist, der kunne afbrydes ved en simpel påmindelse, og afbrydelser sket før lovens ikrafttræden bevarer virkning, jf. [§ 30, stk. 3](#). Det er baggrunden for, at helt gammel gæld ofte stadig består:

- I [123/2022](#) om lån fra 1991-92 fastslog nævnet, at **årsoversigter for 2004-2006 udgjorde gyldige påmindelser**, som afbrød forældelsen; herefter løb en ny 10-årig frist til 2016, og klagerens underskrift på tre frivillige forlig og en akkordaftale den 13. juli 2016 afbrød på ny.
- I [131/2016](#) blev samme konstruktion anvendt på selvskyldnerkautioner fra 1991.

Erkendelse efter § 15. Nævnet accepterer erkendelse i vid forstand. I [354/2022](#) afbrød en enkelt indbetaling på 3.250 kr. uden indsigelser forældelsen af en kredit fra 2002, jf. [§ 15](#). I [13/2019](#) fandt nævnet, at 16 års månedlige afdrag på 100-500 kr. i henhold til afviklingsaftaler udgjorde en løbende erkendelse; kautionistens argument om, at betalingerne var "sporadiske" og "symbolske", blev afvist, og der løb en ny 10-årig frist fra sidste indbetaling, jf. [§ 19, stk. 2](#).

Suspension ved ukendt opholdssted. I [267/2022](#) anerkendte nævnet suspension efter [§ 14](#), fordi banken og inkassofirmaet gennem 12 år forgæves havde søgt at opspore skyldneren i Tyskland og England via CPR-opslag og udenlandske agenter. Nævnet præciserede grænsen for kreditors undersøgelsespligt: *en kreditor har i almindelighed ikke pligt til at foretage omfattende eftersøgninger via f.eks. sociale medier eller Google*.

Renter forældes særskilt. Efter [§ 5, stk. 2](#), jf. [§ 3](#), forældes renter og gebyrer efter tre år, selv om hovedstolen er 10-årig. I [73/2012](#) fik klageren delvist medhold: fordi sparekassen reelt havde afskrevet alle indbetalinger på hovedstolen – dokumenteret ved manglende renteindberetninger til SKAT – var renterne ikke løbende betalt, og alle renter påløbet mere end tre år før klagen bortfaldt. Nævnet formulerede pointen skarpt: *ved at vælge at afskrive på hovedstolen frem for renter havde banken selv medvirket til, at rentekravet blev forældet*. Omvendt i [56/2004](#), hvor banken var berettiget til at anvende indbetalinger til forlods dækning af omkostninger og de ældste forfaldne renter, hvorved forældelse ikke indtrådte. Og i [9/2004](#) blev kravet nedsat både på grund af forældede renter og fordi tidligere inkassoomkostninger ikke kan kræves forrentet.

Endelig fastslog nævnet i [197/2017](#), at bankens *subsidiære* modpart-krav – kundens rådgivningskrav fra slutningen af 1980'erne – under alle omstændigheder var afskåret af den absolutte 10-årsfrist.

Bemærkelsesværdigt nedsatte banken under sagen selv sit krav til 1.000.000 kr. plus tre års renter for at sikre, at

der ikke indgik forældede rentetilskrivninger – et udtryk for, at nævnets rentepraksis er kendt og indarbejdet i institutternes procesførelse.

LOV

Forældelsesloven § 5, stk. 1-2

Forældelsesloven § 14

Forældelsesloven § 15

Forældelsesloven § 19, stk. 2

Forældelsesloven § 30, stk. 3

PRAKSIS	Det finansielle ankenævn · Tvist om forældelse og påstået løfte om kunde-forhold ved afvikling af gammel gæld	21.04.2023
	Det finansielle ankenævn · Bankgæld ikke forældet grundet suspension under skyldners udlandsophold	21.04.2023
	Det finansielle ankenævn · Forældelse af gammel gæld: Betydningen af årsoversigter som forældelsesafbrydende påmindelser	22.12.2022
	Det finansielle ankenævn · Indsigelse om forældelse af restgæld på 1,2 mio. kr. efter tvangsauktion i 2011	31.03.2020
	Det finansielle ankenævn · Forældelse af kautionsforpligtelse afbrudt ved løbende afdrag over en periode på 16 år	18.12.2019
	Det finansielle ankenævn · Indsigelse om forældelse af gæld optaget i 1987-1990 og bankens bevisbyrde for afbrydelse	02.03.2018
	Det finansielle ankenævn · Forældelse af kautionshæftelse efter 24 år: Årsoversigter afbrød forældelsesfristen	17.11.2016
	Det finansielle ankenævn · Inkassoindsigelse og forældelse af renter ved Kongsted Sparekasse	13.02.2013
	Det finansielle ankenævn · Indsigelse mod gældsansvar for lån på 400.000 kr. vedrørende spørgsmål om passivitet og forældelse	12.12.2012
	Det finansielle ankenævn · Beregning af renter og spørgsmål om forældelse på en fordring fastslået ved dom	09.07.2004
	Det finansielle ankenævn · Nedsættelse af gældskrav som følge af forældelse af renter og manglende inkassovarsel	09.07.2004

Bevisbyrde og dokumentationskrav – særligt restfordringer efter tvangsauktion

§ 7

Fordelingen af bevisbyrden er ofte det, der reelt afgør sagerne.

Instituttet bærer bevisbyrden for, at afbrydelsen er kommet frem. I [197/2017](#) bestred klageren at have modtaget bankens påmindelse fra november 2007 med henvisning til uregelmæssig postgang. Nævnet fandt det tilstrækkeligt sandsynliggjort, at brevet var kommet frem, fordi klageren havde boet på samme adresse i hele perioden, og fordi et efterfølgende brev refererede til en konkret telefonsamtale om gælden. Tilsvarende i [393/2011](#), hvor banken dokumenterede faste procedurer for udsendelse til folkeregisteradressen og for håndtering af returpost, som ikke var aktiveret. Det er altså **beskrivelsen af postrutinen kombineret med adressekontinuiteten**, der løfter bevisbyrden – ikke selve afsendelsen.

Modsat i [58/2015](#), hvor Finansiell Stabilitet som afsender bar risikoen for, at et brev med afgørende oplysninger om klageadgang og forældelse faktisk nåede frem. Nævnet tilsidesatte ikke klagerens repræsentants tro- og love-erklæring om modtagelsestidspunktet og bemærkede, at afsenderen kunne have sikret sig bevis ved anbefalet post. Kravet var derfor ikke forældet. I den nært beslægtede [7/2015](#) faldt afgørelsen den modsatte vej – her var fristen efter et afvisningsbrev af 19. december 2014 udløbet fredag den 2. januar 2015, og en klage indsendt elektronisk lørdag den 3. januar og registreret mandag den 5. januar var for sen. Sammenholdt viser de

to sager, at nævnet regner **dage** i forældelsesspørgsmål, og at bevisbyrden for fremkomsten er afgørende netop dér.

Instituttet bærer bevisbyrden for restfordringens sammensætning efter tvangsauktion. Dette er den ældste og mest markante praksislinje, hvor kunderne systematisk får delvist medhold. Efter en tvangsauktion råder instituttet som panthaver selv over, hvordan budsummen afskrives – og da renter og bidrag forældes efter en kort frist, mens restgæld og afdrag er langfristede, kan et udækket krav i princippet bestå helt eller delvist af forældede poster.

Sag	Nævnets afgørelse
9904041/1999	Instituttet kan kun gøre krav gældende i det omfang, det kan dokumentere, at beløbet består af udækket restgæld (kolonne 2) eller afdrag (kolonne 3)
9905051/2000	Flertal: det påhviler instituttet at godtgøre, at ingen del af kravet er forældet efter den korte frist
9903027/2000	Instituttet kunne ikke redegøre for fordelingen; kravet blev begrænset til lånets oprindelige hovedstol på 85.000 kr.
200007038/2000	Renter og bidrag ældre end fristen forældede; kravet begrænset til restgæld og forfaldne afdrag
200010049/2000	Flertal som ovenfor; mindretal ville frifinde med henvisning til landsretspraksis om kreditors valgret
200102010/2002	Hovedstolen ikke forældet, men forrentning kun fra 5 år før sagens indbringelse

Det er værd at bemærke, at flere af disse afgørelser blev fulgt af, at realkreditinstituttet meddelte **ikke at ville være bundet af kendelsen** – jf. udtrykkeligt [9903027/2000](#), [9904041/1999](#) og [9905051/2000](#). Nævnets afgørelser er ikke i sig selv eksigible over for det indklagede institut, og i de to sidstnævnte sager endte tvisten med forlig henholdsvis videre behandling uden for nævnets regi.

Kunden bærer bevisbyrden for betaling og for tabet. I [128/2007](#) blev klageren ikke frigjort, fordi han ikke kunne føre bevis eller sandsynliggøre, at gælden var betalt af hans mor. I [289/2020](#) og [186/2025](#) faldt kravene både på manglende dokumentation for tabet og på forældelse. Og i [446/2020](#) afviste nævnet at pålægge banken at fremskaffe lånedokumenter fra 1980'erne, når kravet under alle omstændigheder var forældet – en påmindelse om, at forældelsen også afskærer den afledte oplysningsinteresse.

LOV

[Forældelsesloven § 3, stk. 1](#)
[Forældelsesloven § 5, stk. 2](#)

PRAKSIS

Det finansielle ankenævn · Indsigelse mod mangelfuld rådgivning om ejerskab ved optagelse af fælles boliglån afvist som forældet	28.08.2025
Det finansielle ankenævn · Krav om udlevering af gamle gældsbreve og indsigelse mod forældede renter i et frivilligt forlig fra 2006 var forældet	09.09.2021
Det finansielle ankenævn · Krav mod bank efter tvangsauktion i 2009 afvist som følge af manglende dokumentation og forældelse	26.03.2021
Det finansielle ankenævn · Indsigelse om forældelse af gæld optaget i 1987-1990 og bankens bevisbyrde for afbrydelse	02.03.2018
Det finansielle ankenævn · Spørgsmål om forældelse af erstatningskrav for Roskilde Bank-aktier og bevisbyrde for modtagelse af afvisningsbrev	10.02.2016
Det finansielle ankenævn · Forældelse af erstatningskrav mod Finansiell Stabilitet vedrørende investering i Roskilde Bank aktier	02.10.2015

Det finansielle ankenævn · Indsigelse mod gæld fra 1985 og spørgsmål om forældelse og passivitet	28.11.2012
Det finansielle ankenævn · Indsigelse mod 20 år gammel gæld fra frivilligt forlig og spørgsmål om passivitet og betaling	20.09.2007
Det finansielle ankenævn · Personlig hæftelse efter tvangsauktion og spørgsmål om forældelse af rentekrav	05.09.2002
Det finansielle ankenævn · Tvangsauktion og efterfølgende personlig fordring: Spørgsmål om forældelse af renter og bidrag efter 1908-loven	14.05.2001
Det finansielle ankenævn · Forældelse af renter og bidrag på personlig fordring efter tvangsauktion	22.12.2000
Det finansielle ankenævn · Personlig fordring efter tvangsauktion og spørgsmål om forældelse af renter	07.07.2000
Det finansielle ankenævn · Bevisbyrde for forældelse af restancer ved opgørelse af personlig fordring efter tvangsauktion	19.01.2000
Det finansielle ankenævn · Forældelse af personlig fordring og bevisbyrde for restgældens sammensætning efter tvangsauktion	18.01.2000

§ 8 Klagebehandling og sagsgang: foreløbig afbrydelse, kompetencegrænser og bindende virkning

Klagen afbryder forældelsen foreløbigt. Indbringelse for Det Finansielle Ankenævn er en foreløbig afbrydelse efter § 21, stk. 3, der henviser til § 21, stk. 2, 1. og 2. pkt.: forældelse indtræder herefter tidligst ét år efter, at nævnet har givet meddelelse om sin afgørelse. Nævnet anvender reglen aktivt – i 51/2012 med henvisning til § 18 og § 21, og i 73/2012, hvor klagens indgivelse den 22. februar 2012 blev skæringspunktet for, hvilke renter der var forældede. Også indklagedes procesindlæg kan afbryde: i 9/2004 blev forældelsen først afbrudt ved bankens indlevering af svarskrift til nævnet i februar 2004, hvorefter banken kun kunne kræve fem års renter bagud.

I 267/2022 blev det afgørende, at klagerens egen klage til nævnet den 26. juli 2022 afbrød forældelsen rettidigt inden for tillægsfristen. Bemærk paradokset: klageren afbrød ved sin klage forældelsen af det krav, han ønskede at få erklæret forældet.

Kompetencegrænser. Nævnet afviser sager på fire tilbagevendende grundlag:

- **Behov for parts- og vidneforklaringer.** Kan forældelses- eller passivitetsspørgsmålet ikke afgøres på skriftligt grundlag, afvises sagen, jf. Ankenævnets vedtægter § 5, stk. 3, nr. 4 – se 524/2021 og 21309151/2014, hvor kautionisternes bristede-forudsætningsindsigelse krævede bevisførelse om deres reelle handlemuligheder på auktionstidspunktet.
- **Retskraft.** I 399/2008 afviste nævnet en passivitetsindsigelse, fordi den kunne og burde have været fremsat under fogedsagen, hvor klagerne var advokatbistået. Tilsvarende i 7/2024, hvor tvisten om gældens eksistens og forældelse verserede i fogedretten, og i 309/2025, hvor rentesatsen allerede var fastslået ved anerkendelsesdomme fra 2013.
- **Erhvervsforhold.** Nævnet realitetsbehandlede andelsboligforeningernes swapsager, men afviste i 293/2017 en kautionssag, fordi klageren som direktør og bestyrelsesmedlem havde bestemmende indflydelse på debitorselskabet.
- **Manglende formueretlig tvist.** I 51/2012 bemærkede nævnet, at klagerens ønske om en henstilling til banken om at "lade folk komme videre" ikke vedrørte en formueretlig tvist og derfor lå uden for kompetencen.

Omvendt kan sager **henvises til nævnet fra retssystemet**: i [354/2022](#) blev sagen henvist fra fogedretten efter [retsplejeloven § 361](#), og i [131/2016](#) og [293/2017](#) fra civilretten.

Klagegebyr og bindende virkning. Klagegebyret tilbagebetales ved afvisning og ved (delvist) medhold – se [110/2007](#), [73/2012](#) og [399/2008](#); i [131/2016](#) blev gebyret endda tilbagebetalt trods manglende medhold. Afgørelserne kan ikke tvangsfuldbyrdes mod et institut, der meddeler, at det ikke ønsker at være bundet – hvilket flere realkreditinstitutter gjorde i tvangsauktionssagerne fra 1999-2000. Endelig træffes en del sager som **formandsafgørelser**, når der foreligger fast praksis, jf. [524/2021](#), og enkelte principielle sager sættes i bero, mens nævnet afgør **prøvesager** – også i [524/2021](#), hvor afgørelsen fulgte fire tidligere prøvesager om samme pengeinstitut.

LOV	Forældelsesloven § 18	Forældelsesloven § 21, stk. 3	Retsplejeloven § 361
PRAKSIS			
	Det finansielle ankenævn · 309/2025 Indsigelse mod størrelse af rente og krav om tilbagebetaling af meget betalt rente.		18.02.2026
	Det finansielle ankenævn · 7/2024: Indsigelse mod kassekreditgæld og krav om eftergivelse afvist grundet fogedretsbehandling		25.09.2024
	Det finansielle ankenævn · Bankgæld ikke forældet grundet suspension under skyldners udlandsophold		21.04.2023
	Det finansielle ankenævn · Tvist om forældelse og påstået løfte om kundeforhold ved afvikling af gammel gæld		21.04.2023
	Det finansielle ankenævn · Forældelse af kautionshæftelse efter 24 år: Årsoversigter afbrød forældelsesfristen		17.11.2016
	Det finansielle ankenævn · Inkassoindsigelse og forældelse af renter ved Kongsted Sparekasse		13.02.2013
	Det finansielle ankenævn · Indsigelse mod gældsansvar for lån på 400.000 kr. vedrørende spørgsmål om passivitet og forældelse		12.12.2012
	Det finansielle ankenævn · Afvisning af sag om passivitet efter fogedretskendelse om udlæg for 18 år gammel gæld		21.04.2009
	Det finansielle ankenævn · Bortfald af gældskrav ved passivitet efter 12 års tavshed trods indsigelser		16.10.2007
	Det finansielle ankenævn · Nedsættelse af gældskrav som følge af forældelse af renter og manglende inkassovarsel		09.07.2004

§ 9 Sammenhæng med domstolspraksis: Højesterets renteswapdom og landsrettens kautionsspraksis

Nævnets linje er i vidt omfang formet af – og bekræftet ved – domstolspraksis.

Højesterets dom af 4. april 2017 (U.2017.2023H) i [Sag 52/2016](#), A/B Trylleskovparken mod Nykredit Bank, er den centrale afgørelse og citeres direkte af nævnet i [494/2023](#). Dommen fastslog tre ting, der alle genfindes i nævnets afgørelser:

- 1. Kendskabstidspunktet fastlægges ved årsrapportens udsendelse.** Suspensionen efter [§ 3, stk. 2](#) ophørte senest den 25. marts 2010, hvor årsrapporten for 2009 med en indregnet negativ markedsværdi på 6.392.199 kr. blev udsendt til andelshaverne:

Højesteret tiltræder, at Trylleskovparken senest ved udsendelsen til andelshaverne den 25. marts 2010 af årsrapporten for 2009 havde det fornødne grundlag for at kende de omstændigheder, som kunne begrunde et muligt erstatningskrav mod Nykredit for mangelfuld rådgivning.

Højesteret afviste udtrykkeligt, at senere erhvervet kendskab til tekniske indsigelser som asymmetri eller konveksitet kunne udskyde fristen – en tolkning, hvor fristen varierer med hver enkelt indsigelse, ville være uforenelig med forældelsesreglernes formål om retssikkerhed og klarhed.

2. **Ugyldighedsindsigelsen bortfalder ved passivitet.** Foreningen klagede den 12. oktober 2011 over et rentetillæg uden at anfægte swapaftalernes gyldighed og meddelte først den 20. marts 2013, at den ikke anså sig bundet:

Højesteret finder, at Trylleskovparken under disse omstændigheder ikke har fremsat indsigelsen om ugyldighed inden for rimelig tid, og at indsigelsen er bortfaldet ved passivitet.

Afgørende var, at foreningen **fortsatte med at betale løbende renter uden forbehold** efter at have fået kendskab til den negative markedsværdi.

3. **Modregning efter § 24 kræver et aktuelt hovedkrav.** Foreningen ville subsidiært modregne sit forældede erstatningskrav i bankens krav på negativ markedsværdi:

Højesteret finder, at Nykredit ikke på det tidspunkt, hvor forældelse af Trylleskovparkens erstatningskrav indtrådte, havde et hovedkrav (en fordring) om betaling af den negative markedsværdi, som kunne danne grundlag for modregning efter forældelseslovens § 24.

Samme resultat nåede nævnet i [426/2014](#), hvor modregning efter [§ 24](#) blev afvist, fordi betingelserne om gensidighed og konneksitet ikke var opfyldt.

Kaution. Efter [§ 11](#) bestemmes forældelsesfristen over for kautionisten efter reglerne for hovedkravet. I [BS-8278/2022-OLR](#) frifandt Østre Landsret en selvskyldnerkautionist for DLR Kredits krav på over 4 mio. kr. Flertallet udtalte:

Selvom § 2, stk. 5, finder anvendelse på hovedkravet, indebærer dette ikke nødvendigvis, at § 2, stk. 5, finder anvendelse på kautionskravet, da kravet mod henholdsvis hovedskyldneren og kautionisten ikke hviler på samme aftalegrundlag.

Fristen løb derfor fra hovedskyldnerens første misligholdelse den 1. marts 2009, uanset at kreditor ikke havde opsagt restgælden. Flertallet støttede sig på forarbejderne til [§ 11](#) og på **betænkning nr. 1460/2005**, hvorefter kautionsforpligtelsen og hovedmandens forpligtelse *forældes hver for sig* – med den konsekvens, at forældelse kan indtræde på forskellige tidspunkter. Dommer Karen Hald dissenterede og ville lade [§ 2, stk. 5](#) gælde også for kautionisten. Landsretten afviste samtidig, at kravet var bortfaldet ved passivitet, da kreditor *ikke havde givet kautionisten særlig grund til at tro, at kravet var opgivet* – nøjagtig samme formel som nævnet anvender i [131/2016](#) og [372/2019](#).

Øvrige højesteretsafgørelser med betydning for finansielle krav:

- [BS-148/2019-HJR](#): en begrænset udlægsbegæring afbryder kun forældelsen for den del af fordringen, der reelt begæres fuldbørdet – en væsentlig faldgrube for institutter, der inddriver ratevis.
- [Sag 81/2017](#): beregning af fristen for et domfastslået pengekrav efter genoptagelse, der siden afvises.
- [BS-32625/2019-HJR](#): kombinationen af 3-årig forældelse og *delvist* bortfald ved passivitet for løbende ydelser – samme dobbeltprøvelse som nævnet foretager.
- [BS-28620/2019-HJR](#): rækkevidden af den foreløbige afbrydelse ved forhandlinger efter [§ 21, stk. 5](#), og rådgiverens ansvar for at lade fristen løbe ud.

- [BS-50048/2022-HJR](#) og landsrettens [BS-33331/2020-OLR](#): indeksskontrakter fra 1971, hvor forældelsesloven § 2 og § 3 blev anvendt på et bankprodukt med over 50 års løbetid.

Af de **underinstansafgørelser**, der belyser passivitetsstandarder uden for det finansielle område, kan nævnes [BS-48989/2023-OLR](#) og byrettens [BS-43323/2022-GLO](#), hvor en udlejers årelange fejloptrækning som følge af en indtastningsfejl medførte retsfortabende passivitet, fordi der var skabt en berettiget forventning hos modparten – samt [BS-48843/2021-FRB](#). Kernekriteriet er det samme som i nævnets [110/2007](#): den berettigede forventning.

LOV	Forældelsesloven § 2, stk. 5	Forældelsesloven § 3, stk. 2	Forældelsesloven § 11
	Forældelsesloven § 21, stk. 5	Forældelsesloven § 24	
PRAKSIS	Højesteret · Højesterets afgørelse om udbetalingsperiode og forrentning af indeksskontrakter i Danske Bank		15.09.2023
	Højesteret · Forældelse af erstatningskrav og advokatens erstatningsansvar ved passivitet over for forsikringsselskab		21.09.2020
	Højesteret · Forældelse af fordring ved begrænset udlægsbegæring		16.04.2020
	Højesteret · Højesterets dom om forældelse og passivitet ved krav på efterbetaling af leje samt renteberegning		12.02.2020
	Højesteret · Beregning af forældelsesfrist for pengekrav efter genoptagelse og efterfølgende afvisning af sag		28.11.2017
	Højesteret · Højesterets dom om forældelse og passivitet ved renteswapaftaler i andelsboligforening		04.04.2017
	Landsretten · Udlejer tabte krav om efterbetaling af husleje på grund af passivitet efter administrativ fejl		30.01.2025
	Landsretten · Selvskyldnerkautionist frifundet for millionkrav grundet forældelse efter 10-årig frist		17.08.2023
	Landsretten · Sag om fortolkning af aftale om pristalsreguleret alderdomsopsparing		07.11.2022
	Byretten · Erhvervsleje: Krav om efterbetaling af leje afvist grundet udlejers passivitet		15.09.2023
	Byretten · Andelsboligforening: Sagsøger tabte erstatningskrav mod bestyrelse på grund af retsfortabende passivitet		30.03.2023
	Det finansielle ankenævn · Totalkredit frifundet for krav om manglende kreditværdighedsvurdering på grund af passivitet		27.06.2024
	Det finansielle ankenævn · Indsigelse om forældelse af restgæld på 1,2 mio. kr. efter tvangsauktion i 2011		31.03.2020
	Det finansielle ankenævn · Forældelse af kautionshæftelse efter 24 år: Årsoversigter afbrød forældelsesfristen		17.11.2016
	Det finansielle ankenævn · Andelsboligforenings krav om erstatning og ugyldighed af 30-årig renteswapaftale afvist på grund af forældelse		11.11.2015
	Det finansielle ankenævn · Bortfald af gælds krav ved passivitet efter 12 års tavshed trods indsigelser		16.10.2007

EU-rettens pres på kendskabstidspunktet – den åbne flanke i nævnets praksis

§ 10

Det mest uafklarede punkt i Det Finansielle Ankenævns forældelsespraksis er forholdet til EU-Domstolens forbrugerbeskyttelsespraksis efter direktiv 93/13/EØF om urimelige kontraktvilkår.

EU-Domstolen har i [C-810/21](#) fastslået, at en forældelsesfrist for tilbagebetaling af omkostninger efter annullation af et urimeligt vilkår ikke kan begynde at løbe fra det tidspunkt, hvor vilkåret udtømte sine virkninger, hvis forbrugeren ikke samtidig har kendskab til **den retlige vurdering** af vilkårets urimelige karakter

– og at fast national retspraksis om tilsvarende vilkår ikke i sig selv godtgør et sådant kendskab. I [C-484/21](#) (CAIXABANK) fulgte Domstolen op: fristen kan først løbe, når forbrugeren har fået kendskab til vilkårets urimelige karakter, som udgangspunkt fra den endelige dom, der fastslår ugyldigheden.

Dette står i et vist spændingsforhold til nævnets faste udgangspunkt om, at **retsvildfarelse ikke suspenderer** fristen, jf. [299/2022](#) og [420/2015](#).

Nævnet forholdt sig direkte til problemstillingen i [494/2023](#). Flertallet afgrænsede EU-praksis snævert:

Vi finder ikke, at en afgørelse, hvorefter forbrugerens krav under de foreliggende omstændigheder anses for bortfaldet på grund af passivitet, er i strid med EU-retten. Vi bemærker herved, at de domme, som mindretallet henviser til [...] ikke vedrører retsfortabende passivitet, men bl.a. præklusive søgsmålsfrister og forældelse.

Flertallet henviste til, at Domstolen i CAIXABANK-dommens præmis 32 anerkender, at forbrugerbeskyttelsen ikke er absolut, og at der af hensyn til retssikkerheden kan fastsættes rimelige, præklusive søgsmålsfrister, samt til præmis 40-41 om, at en forældelsesfrist ikke i sig selv strider mod effektivitetsprincippet.

Mindretallet nåede det modsatte resultat:

Da retsvirkningen af forældelse og passivitet er sammenlignelig, navnlig at forbrugeren afskæres retten til at fremsætte et krav, finder vi, at forbrugerbeskyttelseshensynene i EU-retspraksis vedrørende forældelse [...] også finder anvendelse ved vurdering af passivitet, i det tilfælde at der er tale om potentiel ugyldig långivning.

Mindretallet lagde desuden vægt på, at forbrugere i almindelighed først fik kendskab til kreditgiveres pligt til kreditværdighedsvurdering, da Forbrugerombudsmanden og Finanstilsynet i april 2021 udsendte vejledningen på området.

Denne uenighed er ikke afklaret. For rådgivere er den praktiske konsekvens, at et forbrugerkrav, der bygger på **ugyldighed** som følge af tilsidesatte lovbestemte pligter – og ikke blot på almindeligt rådgivningsansvar – bør fremsættes med et udtrykkeligt forbehold og med henvisning til [C-810/21](#) og [C-484/21](#), hvis kendskabstidspunktet skal søges rykket.

LOV

[Forældelsesloven § 3, stk. 2](#)
[Kreditaftaleloven § 7c](#)

PRAKSIS

EU-Domstolen · Forældelsesfristens begyndelsestidspunkt for tilbagebetaling af omkostninger ved urimelige kontraktvilkår	25.04.2024
EU-Domstolen · Forældelsesfrister ved urimelige aftalevilkår: Krav om forbrugerens kendskab til rettigheder	25.01.2024
Det finansielle ankenævn · Totalkredit frifundet for krav om manglende kreditværdighedsvurdering på grund af passivitet	27.06.2024
Det finansielle ankenævn · Afvisning af krav om tilbagebetaling af billån på grund af forældelse efter 11 år	28.04.2023
Det finansielle ankenævn · Klage over forældelse af erstatningskrav mod Jyske Bank vedrørende lånefinansieret gearing og investeringsrådgivning fra 2006	23.08.2016

§ 11 Sammenfatning: den praktiske retsstilling ved finansielle krav

Det Finansielle Ankenævns praksis om forældelse og passivitet kan sammenfattes i seks punkter.

For det første er kendskabstidspunktet dokumentstyret. Kunden anses for at kende kravet, når tabet fremgår af et dokument, kunden faktisk har modtaget: årsrapporten med indregnet negativ markedsværdi ([211/2013](#), [426/2014](#)), bankens brev om markedsværdiudviklingen ([122/2014](#)) eller den kontoudskrift, kunden har åbnet i netbank ([507/2021](#)). Højesteret bekræftede metoden i [Sag 52/2016](#).

For det andet rykker hverken retsvildfarelse, alder, manglende finansiell indsigt eller medieomtale af parallelle sager kendskabstidspunktet ([299/2022](#), [122/2014](#), [420/2015](#)) – men EU-Domstolens praksis om urimelige kontraktvilkår sætter dette udgangspunkt under pres, som det ses af dissensen i [494/2023](#).

For det tredje virker passiviteten asymmetrisk. Kundens passivitet på 1-3 år kan fortabe et krav ([1078/2009](#), [556/2011](#), [272/2006](#)), mens instituttets passivitet på 12-24 år normalt ikke bringer gælden til ophør (- [128/2007](#), [144/2007](#), [131/2016](#)). Vendepunktet er den berettigede forventning: først når kunden aktivt har meddelt, at gælden anses for ophørt, og kreditor forholder sig tavs, fortabes kravet ([110/2007](#)).

For det fjerde skal renter og gebyrer altid udskilles. De forældes efter tre år, jf. [§ 5, stk. 2](#), jf. [§ 3](#), også når hovedstolen er 10-årig – og et institut, der afskriver indbetalinger på hovedstolen, forælder derved sit eget rentekrav ([73/2012](#)). For kunden betyder det spejlvendt, at et tilbagebetalingskrav vedrørende løbende opkrævede renter og gebyrer kun rækker tre år bagud fra klagens indgivelse ([197/2024](#)).

For det femte placeres bevisbyrden hos den professionelle part, hvor forholdet ligger inden for dennes kontrol: instituttet skal godtgøre, at påmindelsen er kommet frem ([197/2017](#), [58/2015](#)), og at en restfordring efter tvangsauktion ikke består af forældede renter og bidrag ([9904041/1999](#), [9905051/2000](#)).

For det sjette bør klagen indgives *inden* fristen udløber, ikke bagefter. Indbringelsen afbryder foreløbigt efter [§ 21, stk. 3](#), men nævnet regner dage: i [7/2015](#) kostede en klage indsendt lørdag den 3. januar frem for fredag den 2. januar hele kravet. Og forudsætter forældelses- eller passivitetsspørgsmålet vidneførsel, eller er det allerede afgjort i fogedretten, afvises sagen ([399/2008](#), [7/2024](#)) – indsigelsen skal derfor rejses ved første lejlighed, i det forum hvor den hører hjemme.

LOV

[Forældelsesloven § 3, stk. 1-2](#)
[Forældelsesloven § 5, stk. 2](#)
[Forældelsesloven § 21, stk. 3](#)

PRAKSIS	Højesteret · Højesterets dom om forældelse og passivitet ved renteswapaftaler i andelsboligforening	04.04.2017
	Det finansielle ankenævn · Indsigelse mod høj rente på boliglån hos Nordea og spørgsmål om forældelse	04.12.2024
	Det finansielle ankenævn · 7/2024: Indsigelse mod kassekreditgæld og krav om eftergivelse afvist grundet fogedretsbehandling	25.09.2024
	Det finansielle ankenævn · Totalkredit frifundet for krav om manglende kreditværdighedsvurdering på grund af passivitet	27.06.2024
	Det finansielle ankenævn · Afvisning af krav om tilbagebetaling af billån på grund af forældelse efter 11 år	28.04.2023
	Det finansielle ankenævn · Klager over forhøjet betaling ved bodeling afvist grundet forældelse	05.05.2022
	Det finansielle ankenævn · Indsigelse om forældelse af gæld optaget i 1987-1990 og bankens bevisbyrde for afbrydelse	02.03.2018
	Det finansielle ankenævn · Forældelse af kautionshæftelse efter 24 år: Årsoversigter afbrød forældelsesfristen	17.11.2016
	Det finansielle ankenævn · Klage over forældelse af erstatningskrav mod Jyske Bank vedrørende lånefinansieret gearing og investeringsrådgivning fra 2006	23.08.2016
	Det finansielle ankenævn · Spørgsmål om forældelse af erstatningskrav for Roskilde Bank-aktier og bevisbyrde for modtagelse af afvisningsbrev	10.02.2016

Det finansielle ankenævn · Andelsboligforenings krav om erstatning og ugyldighed af 30-årig renteswapaftale afvist på grund af forældelse	11.11.2015
Det finansielle ankenævn · Forældelse af erstatningskrav mod Finansiell Stabilitet vedrørende investering i Roskilde Bank aktier	02.10.2015
Det finansielle ankenævn · Andelsboligforenings erstatningskrav for rådgivning om renteswap var forældet	05.11.2014
Det finansielle ankenævn · Andelsboligforenings erstatningskrav vedrørende rådgivning om renteswap afvist på grund af forældelse	20.12.2013
Det finansielle ankenævn · Inkassoindsigelse og forældelse af renter ved Kongsted Sparekasse	13.02.2013
Det finansielle ankenævn · Indsigelse mod overførsel af låneprovenu til datters gældsafvikling afvist på grund af passivitet	24.10.2012
Det finansielle ankenævn · Afvisning af krav om tilbageførsel af dobbeltkøbte aktier grundet retsfortabende passivitet	28.12.2010
Det finansielle ankenævn · Afvisning af sag om passivitet efter fogedretskendelse om udlæg for 18 år gammel gæld	21.04.2009
Det finansielle ankenævn · Indsigelse mod inddrivelse af 21 år gammel gæld fra frivilligt forlig - spørgsmål om passivitet og forældelse	28.12.2007
Det finansielle ankenævn · Bortfald af gældskrav ved passivitet efter 12 års tavshed trods indsigelser	16.10.2007
Det finansielle ankenævn · Indsigelse mod 20 år gammel gæld fra frivilligt forlig og spørgsmål om passivitet og betaling	20.09.2007
Det finansielle ankenævn · Tab af krav mod bank vedrørende salgsprovenu grundet tre års passivitet	06.03.2007
Det finansielle ankenævn · Bevisbyrde for forældelse af restancer ved opgørelse af personlig fordring efter tvangsauktion	19.01.2000
Det finansielle ankenævn · Forældelse af personlig fordring og bevisbyrde for restgældens sammensætning efter tvangsauktion	18.01.2000

REFERENCE Lovgrundlag

6 paragraffer

Forældelsesloven § 2	Forældelsesloven § 3	stk. 1, 2
Forældelsesloven § 5	stk. 1	Forældelsesloven § 11
Forældelsesloven § 21	stk. 3	Forældelsesloven § 24

MATERIALE Citerede afgørelser

64 afgørelser

HØJESTERET · ØVERSTE INSTANS

6

15.09.2023	Højesterets afgørelse om udbetalingsperiode og forrentning af indekstrakter i Danske Bank	bs-50048-2022-hjr
21.09.2020	Forældelse af erstatningskrav og advokatens erstatningsansvar ved passivitet over for forsikringsselskab	bs-28620-2019-hjr
16.04.2020	Forældelse af fordring ved begrænset udlægsbegæring	5917-7068
12.02.2020	Højesterets dom om forældelse og passivitet ved krav på efterbetaling af leje samt renteberegning	bs-32625-2019-hjr

28.11.2017 Beregning af forældelsesfrist for pengekrav efter genoptagelse og efterfølgende afvisning af sag 81-2017

04.04.2017 Højesterets dom om forældelse og passivitet ved renteswapaftaler i andelsboligforening 52-2016

EU-DOMSTOLEN · EUROPÆISK DOMSTOL 2

25.04.2024 Forældelsesfristens begyndelsestidspunkt for tilbagebetaling af omkostninger ved urimelige kontraktvilkår C-484/21

25.01.2024 Forældelsesfrister ved urimelige aftalevilkår: Krav om forbrugerens kendskab til rettigheder C-810/21

LANDSRETTEEN · ANKEINSTANS 3

30.01.2025 Udlejer tabte krav om efterbetaling af husleje på grund af passivitet efter administrativ fejl 9888-11570

17.08.2023 Selvskyldnerkautionist frifundet for millionkrav grundet forældelse efter 10-årig frist 5379-6452

07.11.2022 Sag om fortolkning af aftale om pristalsreguleret alderdomsopsparing 2860-3393

BYRETTEEN · FØRSTE INSTANS 2

15.09.2023 Erhvervsleje: Krav om efterbetaling af leje afvist grundet udlejers passivitet 9667-11281

30.03.2023 Andelsboligforening: Sagsøger tabte erstatningskrav mod bestyrelse på grund af retsfortabende passivitet 10586-12502

DET FINANSIELLE ANKENÆVN · NÆVN / KLAGEINSTANS 51

18.02.2026 309/2025 Indsigelse mod størrelse af rente og krav om tilbagebetaling af for meget betalt rente. 309/2025

10.10.2025 138/2025: Afvisning af krav om tilbageførsel af overførsler og korttransaktioner foretaget af ægtefælle grundet forældelse og passivitet 138/2025

28.08.2025 Indsigelse mod mangelfuld rådgivning om ejerskab ved optagelse af fælles boliglån afvist som forældet 186/2025

28.08.2025 Krav om erstatning for tab ved investeringssvindel afvist pga. forældelse i sag mod Københavns Andelskasse 6/2025

28.05.2025 273/2024 Krav om tilbagebetaling af beløb efter gældsnulstilling samt spørgsmål om rådgivningsansvar og forældelse 273/2024

04.12.2024 Indsigelse mod høj rente på boliglån hos Nordea og spørgsmål om forældelse 197/2024

25.09.2024 7/2024: Indsigelse mod kassekreditgæld og krav om eftergivelse afvist grundet fogedretsbehandling 7/2024

27.06.2024 Totalkredit frifundet for krav om manglende kreditværdighedsvurdering på grund af passivitet 494/2023

28.04.2023 Afvisning af krav om tilbagebetaling af billån på grund af forældelse efter 11 år 299/2022

21.04.2023	Bankgæld ikke forældet grundet suspension under skyldners udlandsophold	267/2022
21.04.2023	Tvist om forældelse og påstået løfte om kundeforhold ved afvikling af gammel gæld	354/2022
22.12.2022	Forældelse af gammel gæld: Betydningen af årsoversigter som forældelsesafbrydende påmindelser	123/2022
05.05.2022	Klager over forhøjet betaling ved bodeling afvist grundet forældelse	507/2021
09.09.2021	Krav om udlevering af gamle gældsbreve og indsigelse mod forældede renter i et frivilligt forlig fra 2006 var forældet	446/2020
26.03.2021	Krav mod bank efter tvangsauktion i 2009 afvist som følge af manglende dokumentation og forældelse	289/2020
31.03.2020	Indsigelse om forældelse af restgæld på 1,2 mio. kr. efter tvangsauktion i 2011	372/2019
18.12.2019	Forældelse af kautionsforpligtelse afbrudt ved løbende afdrag over en periode på 16 år	13/2019
02.03.2018	Indsigelse om forældelse af gæld optaget i 1987-1990 og bankens bevisbyrde for afbrydelse	197/2017
27.09.2017	Krav om tilbageførsel af uautoriserede kortbetalinger fortabt grundet passivitet	59/2017
17.11.2016	Forældelse af kautionshæftelse efter 24 år: Årsoversigter afbrød forældelsesfristen	131/2016
23.08.2016	Klage over forældelse af erstatningskrav mod Jyske Bank vedrørende lånefinansieret gearing og investeringsrådgivning fra 2006	420/2015
10.02.2016	Spørgsmål om forældelse af erstatningskrav for Roskilde Bank-aktier og bevisbyrde for modtagelse af afvisningsbrev	58/2015
11.11.2015	Andelsboligforenings krav om erstatning og ugyldighed af 30-årig renteswapaftale afvist på grund af forældelse	426/2014
02.10.2015	Forældelse af erstatningskrav mod Finansiell Stabilitet vedrørende investering i Roskilde Bank aktier	7/2015
05.11.2014	Andelsboligforenings erstatningskrav for rådgivning om renteswap var forældet	122/2014
05.11.2014	Andelsboligforenings krav om erstatning for renteswapaftaler afvist som forældet	134/2014
20.12.2013	Andelsboligforenings erstatningskrav vedrørende rådgivning om renteswap afvist på grund af forældelse	211/2013
20.11.2013	Andelsboligforenings krav om ugyldighed og erstatning ved renteswapaftale afvist og forældet	463/2012
20.11.2013	544/2012 - Andelsboligforenings krav om ugyldighed af renteswapaftale og kritik af rådgivning om markedsværdi afvist	544/2012
13.02.2013	Inkassoindsigelse og forældelse af renter ved Kongsted Sparekasse	73/2012
12.12.2012	Indsigelse mod gældsansvar for lån på 400.000 kr. vedrørende spørgsmål om passivitet og forældelse	51/2012
28.11.2012	Indsigelse mod gæld fra 1985 og spørgsmål om forældelse og passivitet	393/2011

24.10.2012	Indsigelse mod overførsel af låneprovenu til datters gældsafvikling afvist på grund af passivitet	556/2011
22.03.2012	Hæftelse for misbrug ved fjernsalgstransaktioner: Spørgsmål om passivitet ved manglende kontrol af månedsopgørelser	396/2010
28.12.2010	Afvisning af krav om tilbageførsel af dobbeltkøbte aktier grundet retsfortabende passivitet	1078/2009
21.04.2009	Afvisning af sag om passivitet efter fogedretskendelse om udlæg for 18 år gammel gæld	399/2008
28.12.2007	Indsigelse mod inddrivelse af 21 år gammel gæld fra frivilligt forlig - spørgsmål om passivitet og forældelse	144/2007
16.10.2007	Bortfald af gældskrav ved passivitet efter 12 års tavshed trods indsigelser	110/2007
20.09.2007	Indsigelse mod 20 år gammel gæld fra frivilligt forlig og spørgsmål om passivitet og betaling	128/2007
06.03.2007	Tab af krav mod bank vedrørende salgsprouvenu grundet tre års passivitet	272/2006
09.09.2004	Erstatningsansvar ved fejlbehæftet handelsnota i Netbank: Spørgsmål om god tro og passivitet ved manglende aktiekøb	100/2004
09.07.2004	Beregning af renter og spørgsmål om forældelse på en fordring fastslået ved dom	56/2004
09.07.2004	Nedsættelse af gældskrav som følge af forældelse af renter og manglende inkassovarsel	9/2004
11.11.2003	Indsigelse mod inddrivelse af gæld fra 1988 efter 12 års inaktivitet og spørgsmål om forældelse	266/2003
04.11.2003	Kortholders passivitet ved kontrol af kontoudskrifter medførte hæftelse for misbrugstransaktioner	211/2003
05.09.2002	Personlig hæftelse efter tvangsauktion og spørgsmål om forældelse af rentekrav	200102010/2002
14.05.2001	Tvangsauktion og efterfølgende personlig fordring: Spørgsmål om forældelse af renter og bidrag efter 1908-loven	200010049/2000
22.12.2000	Forældelse af renter og bidrag på personlig fordring efter tvangsauktion	200007038/2000
07.07.2000	Personlig fordring efter tvangsauktion og spørgsmål om forældelse af renter	9903027/2000
19.01.2000	Bevisbyrde for forældelse af restancer ved opgørelse af personlig fordring efter tvangsauktion	9905051/2000
18.01.2000	Forældelse af personlig fordring og bevisbyrde for restgældens sammensætning efter tvangsauktion	9904041/1999

FORARBEJDE Betænkninger

1 reference

Betænkning om revision af forældelseslovgivningen

nr. 1460 · 2005 · Justitsministeriet